

Важливість та методи вивчення фразових дієслів та фразеологічних одиниць у викладанні англійської мови

Репрезентовано методики вивчення фразових дієслів та фразеологічних одиниць студентами ЗВО, які спроможні мотивувати і викликати інтерес важливістю результату, нерутинним процесом освоєння та викликати подальшу зацікавленість у розширенні власного вокабуляру з метою досягнення високого рівня володіння іноземною мовою.

Ключові слова: комунікативна лінгвістика, мова, фразеологічні одиниці, фразові дієслова, методика.

The significance and methods of learning phrasal verbs and phraseological units while teaching English

This article presents the methods of learning phrasal verbs and phraseological units by university students. These methods are aimed at motivating and rousing students' interest due to the significance of results, the original learning process and evoking further interest in enlarging the scope of their vocabulary (lexical and phraseological) in order to achieve a high level of foreign language proficiency.

Keywords: communicative linguistics, language, phraseological units, phrasal verbs, methods.

Упродовж останніх років сучасне мовознавство є дедалі більш спрямованим на дослідження соціальної природи мови. Мова та мовні одиниці розглядають у разі такого підходу з позицій суспільної приналежності мови, тобто вивчається потенціал мови як засобу людського спілкування [1]. Провідною галуззю мовознавства, що має справу з дослідженням таких аспектів функціонування мови, є, передусім, комунікативна лінгвістика, яка розглядає мову як один із найголовніших компонентів суспільного життя людини, її діяльності. Мова у межах цієї науки вважається не замкнутою у собі чітко структурованою сутністю, а спрямованою на колективне досягнення світу та його перетворення. У лінгвістичному співтоваристві простежується дедалі більша орієнтація на дослідження людського фактора в мові. У зв'язку з появою нових концепцій, орієнтованих на вивчення фразеологічного корпусу мови в межах проблеми «людина в мові» [0], спостерігається значний інтерес фразеології до виявлення комунікативної специфіки і прагматичних властивостей фразеологічних одиниць.

Однією з відмінних рис фразеологізмів як лінгвістичних одиниць є їхня експресивність, під якою розуміють «посилення виразності, збільшення сили впливу сказаного, і все те, що робить мову більш яскравою, сильнодіючою, глибоко вражаючою» [3, с. 52]; фразеологічні одиниці виконують не лише номінативну (інформативну) функцію, але й містять у собі великий обсяг стилістичної, оцінної та прагматичної інформації і, таким чином, сприяють мінімальному витрачання мовленнєвих зусиль. Паралельно з фразеологічними одиницями фразові дієслова в англійській мові відіграють важливу роль; мовлення носіїв англійської мови насичене фразовими дієсловами, які складають найбільш яскраву особливість сучасного дієслівного вживання. Відповідно, виникає необхідність тримати ці лексико-граматичні одиниці в центрі уваги у процесі роботи над лексичним аспектом мови і формувати у студентів вищої школи, які бажають опанувати іноземну мову на професійному рівні, вміння грамотно оперувати цими одиницями у різних семантичних типах.

Наприклад, їхнє активне й адекватне використання у вимові на усній частині таких іспитів, як *IELTS*, *TOEFL*, *PTE*, оцінюється як показник високого рівня володіння мовою.

На жаль, багато студентів не отримують – а навчальні та довідкові посібники не дають – достатнього уявлення про корпус фразових дієслів та фразеологічних одиниць і сфери їхнього функціонування.

Становище ускладнюється властивою багатьом схильністю запам'ятовувати для англійських слів/фраз єдиний варіант відповідника в рідній мові – і щоразу користуватися ним у разі перекладу фрази, незалежно від контексту, культурно-соціального рівня та доречності відносно часу та ситуації. Із метою усунення вищезазначених труднощів в оперуванні фразовими дієсловами необхідно формувати інтерес у студентів під час вивчення їх, а також фразових дієслів та фразеологічних одиниць. Необхідним є більш системний підхід. Перелічені нижче методики було репрезентовано на конференціях: *23rd Annual National IATEFL Ukraine Conference «Learn, Reflect, Develop»* Х'ю Делларом і «*Teachers for Teachers*» Лео Селліваном.

1. Вивчення формування фразового дієслова на базі конкретно взятого – з метою розширити уявлення про базове дієслово, наприклад: «*to call by*», «*to call off*», «*to call on*», «*to call away*» та ін.

2. «*Do not use L1 for translation*» – використання лише англійської мови для тлумачення репрезентованої групи фразових дієслів та фразеологічних одиниць із наданням яскравих прикладів як у розмовній мові, так і в контекстуальному аналізі.

Приклад завдання:

Try to explain the meaning of the following sentences (a) and dialogues (b).

(a) 1. I passed the exam with flying colors. 2. What is the bottom line of his report? 3. I'm going to spread the word about the event. 4. We want to play

fair and square. 5. He drives me up the wall. 6. Stop beating about the bush!
7. Please, keep me in the loop. 8. That's John's house over there. Let's pop in
for a chat. 9. Can you pop out to get some sugar? 10. Our landlord bumped the
rent up by \$1000. [6]

(b) 1. - We are off to the picnic. Are you in?

- You know, I'm a bit under the weather.

- Sorry to hear that. Rain check then? [6]

2. - Are you going to try it?

- Actually, I have second thoughts.

- Come on! Give it a shot! [6]

3. - If you are anything serious about buying a house, get your guts
and start a new job search.

- Yeah, but how can I get the ball rolling?

- The web. Just troll the Internet.

- I'm not sure. I can't bite the bullet. [6]

4. - Karen: Hey, Alex! Ah, Alex. Let me in. Come on.

- Alex: What do you want?

- Karen: Are you interested in going on a blind date this weekend?

- Alex: Oh no. I'm not going through that again. You can just nip
that idea in the bud. No way. Forget it. Absolutely not!

- Karen: Hey, no need to be sore and sensitive about that still. Gee.

- Alex: Sensitive?

- Karen: Uh-huh. Well, if you REALLY want to get something off
your chest, then say it. Go ahead. I hate it when you just beat around the bush.

- Alex: Okay. Do you want the truth? Do you remember that girl
you said had a crush on me? Well, after hearing that, I was on cloud nine after
the first date, thinking that this was the one, but then, she stood me upon the
second date. I mean she led me on and then dumped me after that for some guy
with a Harley motorcycle named Dirk.

- Karen: Oh, Dirk Angel. Come on. It wasn't THAT bad.

- Alex: Not that bad!? Women always say that men don't show
their true colors until they get serious, but women do the same thing.

- Karen: Hey, MEN can be real jerks, too, buddy boy. I mean, they
promise you the moon, they make you think they're Mr. Right, and just when
you think you've found the one, they drop you like a rock when something new
comes along. Women shouldn't hafta put up with that kind of stuff.

- Alex: Yeah, Yeah, but I think it goes BOTH ways in dating and mar-
riage. You hafta be completely honest in a relationship, right? And communicate
openly before you decide to tie the knot, AND you can't give someone the cold
shoulder and expect things to be all rosy. If you hurt someone's feelings, then you
hafta work hard to make up.

- Karen: AND there hasta be a certain amount of give-and-take.

- Alex: *Of course. Anyway, uh, yeah. Anyway, uh, what's the girl's name?*
- Karen: *Ah, so you ARE interested...*
- Alex: *Well, not really, but since you mentioned it... [5]*

3. Методика «challenge your students» – питання-відповідь (студент «А» – студент «В») або за допомогою заздалегідь підготовлених карток із вивченими фразовими дієсловами та фразеологізмами (викладач – студент) із подальшим тлумаченням, поясненням та наведенням студентом різних прикладів застосування цієї одиниці. Робота з картками і питаннями так само може бути сформована у зворотному порядку, тобто «тлумачення → дієслово/фразеологізм».

Приклад завдання

Картки: бік 1

<i>blind date</i>	<i>to get something off your chest</i>	<i>to have a crush on</i>
<i>to nip something in the bud</i>	<i>to beat around the bush</i>	<i>to be on cloud nine</i>
<i>to stand up</i>	<i>to lead on</i>	<i>to promise the moon</i>
<i>to put up with</i>	<i>to show true colors</i>	<i>to tie the knot</i>
<i>to make up</i>	<i>give-and-take</i>	<i>flying colors</i>
<i>to call after</i>	<i>to call in</i>	<i>to pop out</i>
<i>to call on</i>	<i>to pop in</i>	<i>to call up</i>
<i>to roll on</i>	<i>to roll in</i>	<i>to roll out</i>

Картки: бік 2

<i>a date with a stranger</i>	<i>to talk about something that has been bothering you</i>	<i>romantic love, used especially for young people</i>
<i>to stop something from starting in the first place</i>	<i>to avoid talking about something directly</i>	<i>extreme happiness; also «seventh heaven»</i>
<i>not meeting someone you promise to do so</i>	<i>to make someone think something is true when it is not</i>	<i>to make big promises that might be impossible to do</i>
<i>to endure something or someone without complaint</i>	<i>to reveal your true self</i>	<i>to get married</i>
<i>to become friendly with someone again after having problems</i>	<i>a state where people work together in allowing each other to do things they want</i>	<i>complete success</i>
<i>to give a baby the same name as someone else, especially a member of your family</i>	<i>to order to return or to be returned; to withdraw from an advanced position</i>	<i>to come out <u>somewhere</u> like the club, party, a fight or outside somewhere similar to «<u>pull up</u>»</i>
<i>to formally ask someone to do something; to <u>visit</u> someone for a short time</i>	<i>to <u>visit</u> some place <u>briefly</u>, usually for some <u>purpose</u></i>	<i>to ask someone to join the military in wartime; to bring to mind</i>
<i>used to say that one wants a time or event to come quickly</i>	<i>to <u>arrive</u> in <u>great numbers</u> or <u>amounts</u>; to go to bed</i>	<i>to show, to launch something new; to wake up</i>

4. Методика «*phrasal fork*» – складання по пам’яті вивчених фразових дієслів на базі конкретно взятого з наданням прикладу вживання їх у мовленні (речення, діалоги, короткі контексти).

	AFTER
	ON
CALL	IN
	OFF
	UP
	UP
	ON
ROLL	IN
	BY
	BACK

5. Методика «*replacement*» – робота з наданим викладачем текстом: аналіз тексту з метою максимально якісного і кількісного виявлення «*awkward elements*» із подальшою їхньою заміною на вивчені фразові дієслова та фразеологічні одиниці.

Приклад завдання

Use the phrasal verbs in the correct form instead of the underlined words.

<i>To drop off</i>	<i>To set out</i>	<i>To get on</i>	<i>To go back</i>
<i>To check in</i>	<i>To take of</i>	<i>To look around</i>	<i>To see off</i>
<i>To check out</i>	<i>To get in</i>	<i>To hurry up</i>	<i>To look forward to</i>
<i>To pick up</i>	<i>To get away</i>	<i>To crash out</i>	

The day I was leaving for the USA my family came to say good bye to me. We had breakfast in the airport but we had to make it quick so that I wouldn't miss my flight. It was a teary goodbye, but I couldn't wait for new experience in the USA. After I boarded the plane, I made myself comfortable and sent a few last minute goodbye text messages. I thought of how much I wanted this vacation and that I just needed to have a break from it all. A short while later the pilot announced that the plane was about to leave the airport. As soon as the flight started, I fell asleep. When our plane arrived at JFK Airport in New York, there was already a yellow cab waiting to take me from the airport. The cab brought me to the Holiday Inn where I would meet up with my friends. After I got registered in the hotel, we all went to Time Square, where we explored the places for the rest for the rest of the day. The next day we got up in the early morning and did some sights. That night we were exhausted and went to sleep early. The next morning we left the hotel after breakfast, rented a car and started a cross-country road trip. It would be another 3 months before I could return home.

Далі більш складне, але творче завдання може бути задано студентам наприкінці вивчення певного тематичного блоку. Маючи більш розширений вокабуляр (лексичний та фразеологічний запас), студент спроможний виявити елементи неаутентичності у тексті та замінити їх, використовуючи вивчені фразові дієслова та фразеологічні одиниці з метою наблизити текст якомога ближче до «живого мовлення».

Приклад завдання

Find awkward elements in the text below and change them into the units you know.

(Початковий текст)

I am over 30. My job is really stressful. I work 24 hours a day. The result is I'm overworked and underpaid. I often work late hours, so coffee lets me stay alive. I know I should stop smoking but I have no willpower whatsoever. I quitted smoking some time ago but then my girlfriend left me and I started to smoke again. I've been trying to quit smoking all my life, you know. I seem to be addicted to cigarettes and smoke about a pack per day. That apparently worries me. My boss says I am a heavy smoker. Well, I don't care about what he says! I'm an ordinary employee so I work with all those crazy customers and things. When everything gets me mad, I recline, take off my shoes and light a cigarette. What a relief! But I want so very much to leave this harmful habit. I like coffee very much too; I drink 10 cups a day. I love the taste, though, so I don't feel like leaving that. I meet my buddies in coffee shops pretty often. I am addicted to the web and it's absolutely obvious. I can search it for hours. I google any info I need. I might even say I am dependent on it. I realize I definitely overuse it. Yeah, you might call me a Web addict.

(Вдосконалений текст)

Here I am 30 something. My job drives me mad. I work round the clock. The result is I'm overworked and underpaid. I often work late hours, so coffee keeps me caffeinated and awake. I know I should break with smoking but I can't get my guts for it whatsoever. I gave up smoking a while ago but then I broke up with my girlfriend and then I stuck to it again. I've been smoking on and off all my life, you know. I am some like addicted to cigarettes and smoke about a pack per day. That kind of worries me. My boss says I am a cloud-compeller. Well, I couldn't care less about what he says! I'm the rank and file so I deal with all those crazy customers and stuff. When everything is pissing me off, I sit back, kick off my shoes and light a cigarette. What a relief! But I want so very much to kick the habit for good. I've got a bit of a coffee addiction too; I knock back 10 cups a day. I love the taste, though, so I don't feel like cutting down on that. I hang out with my buddies in coffee shops pretty often. I am addicted to the web and it's plain as a pikestaff. I can surf it for hours. I google any info I need. I might even say I am hooked on it. I realize I definitely overuse it. Yeah, you might call me a Web-holic.

Отже, як засвідчила практика, згадані методики успішно застосовуються для вивчення особливостей іноземної мови – як на заняттях у мовних, так і немовних ЗВО України.

Література

1. Мілова М. М. «Експресивність» та «емотивність» у мові та мовленні. Рівні передачі емоцій у художньому англomовному тексті / М. М. Мілова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Філологія. – 2014. – Вип. 9. – С. 104–107.
2. Серебренников Б. А. Роль человеческого фактора в языке. Язык и мышление / Б. А. Серебренников. – М. : Наука, 1988. – 242 с.
3. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса / Е. И. Шейгал. – М. : Гнозис, 2004. – 324 с.
4. Телия В. Н. Механизмы экспрессивной окраски языковых единиц / В. Н. Телия // Человеческий фактор в языке. Языковые механизмы экспрессивности. – М., 1991. – С. 36–67.
5. Карасик В. И. Языковые ключи / В. И. Карасик. – Волгоград : Парадигма, 2007. – 408 с.
6. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка : (стилистика декодирования) : учеб. пособие [для студентов пед. ин-тов по спец. «Иностр. яз.»] / И. В. Арнольд. – М. : Просвещение, 1990. – 300 с.